

Spis treści

Do Czytelnika (<i>Marian Kallas</i>)	15
Przedmowa do wydania drugiego (<i>Andrzej Dziadzio</i>)	17
Wprowadzenie. Źródła europejskiej kultury prawnej	19
Prawo rzymskie	19
Prawo zwyczajowe	24
Prawo kanoniczne	28

Dział I

Historia źródeł prawa średniowiecza i czasów wczesnonowożytnych	35
--	-----------

Rozdział 1. Europa barbarzyńców	37
--	-----------

1.1. Zmierzch i upadek cesarstwa rzymskiego	37
1.1.1. Rys historyczny	37
1.1.2. Zarys ustroju	39
1.1.2.1. Struktura państwa	39
1.1.2.2. Społeczeństwo	40
1.1.2.3. Chrześcijaństwo	42
1.1.3. Źródła prawa	44
1.2. Państwa barbarzyńskie	46
1.2.1. Wizygoci	46
1.2.1.1. Rys historyczny	46
1.2.1.2. Zarys ustroju	50
1.2.1.3. Źródła prawa	51
1.2.2. Ostrogoci	52
1.2.2.1. Rys historyczny	52
1.2.2.2. Zarys ustroju	53
1.2.2.3. Źródła prawa	54
1.2.3. Burgundowie	54
1.2.3.1. Rys historyczny	54

1.2.3.2. Zarys ustroju	55
1.2.3.3. Źródła prawa	55
1.2.4. Longobardowie	56
1.2.4.1. Rys historyczny	56
1.2.4.2. Zarys ustroju	57
1.2.4.3. Źródła prawa	58
Rozdział 2. Bizancjum	60
2.1. Rys historyczny	60
2.2. Zarys ustroju	63
2.2.1. Władza cesarska	63
2.2.2. Kościół	63
2.3. Źródła prawa	64
2.3.1. <i>Corpus Iuris Civilis</i>	64
2.3.2. Ustawodawstwo cesarskie	65
Rozdział 3. Monarchia karolińska. Francja	67
3.1. Rys historyczny	67
3.2. Zarys ustroju	71
3.2.1. Władza królewska	71
3.2.2. Feudalizm. System lenny	73
3.3. Źródła prawa	74
3.3.1. <i>Lex Salica Francorum</i>	74
3.3.2. Uchwały synodalne. Prawo azylu	76
3.3.3. Kapitularze	78
3.3.4. Pokoje i rozejmy boże	78
3.3.5. Zbiory prawa zwyczajowego	79
Rozdział 4. Rzesza Niemiecka	81
4.1. Rys historyczny	81
4.2. Zarys ustroju	83
4.2.1. Organy centralne Rzeszy	83
4.2.2. Książęta terytorialni	85
4.3. Źródła prawa	86
4.3.1. <i>Zwierciadło saskie</i>	86
4.3.2. Pokoje ziemskie. Landfrydy	89
Rozdział 5. Państwa słowiańskie	91
5.1. Polska	91
5.1.1. Rys historyczny	91
5.1.2. Zarys ustroju	93
5.1.2.1. Społeczeństwo	93
5.1.2.2. Początki demokracji szlacheckiej	94
5.1.3. Źródła prawa	95
5.1.3.1. <i>Księga elbląska</i>	95
5.1.3.2. Statuty Kazimierza Wielkiego	97
5.1.3.3. Statut Jana Łaskiego. Próby unifikacji prawa	98
5.1.3.4. Źródła prawa niemieckiego w Polsce	99
5.2. Królestwo Czech	99
5.2.1. Rys historyczny	99
5.2.2. Zarys ustroju	100
5.2.2.1. Społeczeństwo	100
5.2.2.2. Forma państwa	101
5.2.3. Źródła prawa	101

5.2.3.1. <i>Maiestas Carolina</i>	101
5.2.3.2. Prawo za panowania Jagiellonów i Habsburgów	102
5.3. Królestwo Węgier	102
5.3.1. Rys historyczny	102
5.3.2. Zarys ustroju	104
5.3.2.1. Władza królewska	104
5.3.2.2. Pozycja szlachty	104
5.3.3. Źródła prawa	105
5.3.3.1. Kodeks Werböczego	105
5.3.3.2. Prawo za panowania Habsburgów	105
5.4. Ruś Kijowska. Rosja	105
5.4.1. Rys historyczny	105
5.4.2. Zarys ustroju	107
5.4.2.1. Organy centralne	107
5.4.2.2. Stosunki społeczne	108
5.4.3. Źródła prawa	109
5.4.3.1. Prawo ruskie a bizantyjska kultura prawna	109
5.4.3.2. <i>Ruska Prawda</i>	110
5.4.3.3. Sudiebniki	112
Rozdział 6. Renesans prawa rzymskiego w Europie Zachodniej	114
6.1. Odkrycie kodyfikacji justyniańskiej	114
6.1.1. Szkoła bolońska	114
6.1.1.1. Glosatorzy	115
6.1.1.2. Komentatorzy	116
6.1.2. Humanizm prawniczy	118
6.2. Ekspansja prawa rzymskiego w Europie	118
6.2.1. Przyczyny recepcji prawa rzymskiego	118
6.2.2. Drogi przenikania prawa rzymskiego w Niemczech	119
6.2.3. Zasięg terytorialny recepcji prawa rzymskiego	121
Dział II	
Historia źródeł prawa czasów nowożytnych (do XVIII w.)	123
Rozdział 7. Reformy prawa od odrodzenia do oświecenia	125
7.1. Kodyfikacje prawa doby absolutyzmu	125
7.1.1. Rzesza Niemiecka	125
7.1.1.1. Stosunki polityczne	125
7.1.1.2. <i>Constitutio Criminalis Carolina</i> (1532)	127
7.1.1.3. <i>Constitutio Criminalis Theresiana</i> (1768)	133
7.1.2. Francja	135
7.1.2.1. Stosunki polityczne. Absolutyzm	135
7.1.2.2. Ustawodawstwo królewskie. Ordonanse Ludwika XIV	139
7.1.2.3. Sądownictwo królewskie	143
7.2. Reformy prawa w okresie oświecenia	144
7.2.1. Przemiany ustrojowe w XVIII w.	144
7.2.1.1. Założenia ideowe oświecenia	144
7.2.1.2. Absolutyzm oświecony	147
7.2.1.3. Rewolucja francuska	148
7.2.2. Doktryna prawa natury	150
7.2.3. Szkoła humanitarna	152
7.2.4. Kodyfikacje karne	154
7.2.4.1. Ustawa karna dla Toskanii. <i>Leopoldina</i> (1786)	154

7.2.4.2. <i>Constitutio Criminalis Josephina</i> (1787)	155
7.2.4.3. Karnoprocesowa ordynacja kryminalna (1788)	156
7.2.4.4. Ustawa karna zachodniogaliczyjska (1796). <i>Franciscana</i> (1803)	157
7.2.5. Kodyfikacje cywilne	158
7.2.5.1. Bawarski kodeks cywilny (1756)	158
7.2.5.2. <i>Patent o małżeństwie</i> Józefa II (1783). Kodeks cywilny (1786)	158
7.2.5.3. Kodeks cywilny zachodniogaliczyjski (1797)	159
7.2.6. <i>Landrecht pruski</i> (1794)	160
7.2.7. Francuskie ustawodawstwo czasów rewolucji	161
7.2.7.1. Prawo cywilne	161
7.2.7.2. Prawo karne	161

Dział III

Historia źródeł prawa w systemie anglosaskim

Rozdział 8. Anglia

8.1. Stosunki polityczne i ustrój	167
8.1.1. Państwo anglosaskie. Monarchia stanowa	167
8.1.2. Absolutyzm	170
8.1.3. Okres rewolucji	171
8.1.4. Restauracja Stuartów. Chwalebna rewolucja (1688)	172
8.1.5. Monarchia ograniczona	174
8.2. Organizacja sądownictwa	175
8.2.1. Sądy westminsterskie	175
8.2.2. Sąd Kanclerski	177
8.2.3. Sądy przysięgłych	177
8.2.4. Cechy procesu angielskiego	178
8.2.5. Sąd Izby Gwiazdzistej	181
8.2.6. Reformy sądownictwa w XIX w.	181
8.3. Źródła prawa	182
8.3.1. <i>Common law</i>	182
8.3.2. <i>Equity</i>	183
8.3.3. <i>Statute law</i>	184
8.3.4. Zbiory orzeczeń	185
8.3.5. Nauka prawa	185

Rozdział 9. Stany Zjednoczone Ameryki

9.1. Stosunki polityczne i ustrój	187
9.1.1. Deklaracja Niepodległości (1776)	187
9.1.2. Konstytucja federalna (1787)	189
9.2. Organizacja sądownictwa	190
9.3. Źródła prawa amerykańskiego	192

Dział IV

Historia źródeł prawa XIX w.

Rozdział 10. Ustawodawstwo napoleońskie (1804–1810)

10.1. Znaczenie napoleońskich kodyfikacji prawa	197
10.2. Kodeks cywilny (1804)	199
10.3. Kodeks procedury cywilnej (1806)	201
10.4. Kodeks handlowy (1807)	202
10.5. Kodeks procedury karnej (1808)	202
10.6. Kodeks karny (1810)	203

Rozdział 11. Europejska myśl cywilistyczna XIX w.	205
11.1. Szkoła historyczna. Pandektystyka	205
11.2. Pozytywizm prawniczy	207
11.3. Naturalizm prawniczy. Socjalizacja prawa	208
11.3.1. Jurysprudencja interesów	209
11.3.2. Szkoła wolnego prawa	210
Rozdział 12. Doktryny prawa karnego w Europie w XIX w.	211
12.1. Szkoła klasyczna	211
12.2. Szkoła antropologiczna	213
12.3. Szkoła socjologiczna	215
Rozdział 13. Europejskie kodyfikacje prawa (do 1918)	217
13.1. Przemiany ustrojowe w Europie w XIX w.	217
13.1.1. Model monarchii konstytucyjnej (do 1848)	217
13.1.2. Koncepcje ustrojowe Wiosny Ludów (1848/1849)	219
13.1.3. Ustroje monarchiczne w dobie porewolucyjnej	222
13.2. Kodeksy prawa cywilnego	225
13.2.1. ABGB. Austriacki kodeks cywilny (1811)	225
13.2.2. Zwód praw Cesarstwa Rosyjskiego. <i>Swod zakonow</i> (1832)	226
13.2.3. BGB. Niemiecki kodeks cywilny (1896)	227
13.2.4. ZGB. Szwajcarski kodeks cywilny (1907)	228
13.3. Ustawodawstwo cywilne w Królestwie Polskim (po 1815)	229
13.3.1. Kodeks cywilny Napoleona. Zmiany prawa hipotecznego (1818)	229
13.3.2. Kodeks cywilny Królestwa Polskiego (1825)	230
13.3.3. Ustawa o małżeństwie (1836)	231
13.4. Kodeksy karne	232
13.4.1. Austriacki kodeks karny (1852)	232
13.4.2. Niemiecki kodeks karny (1871)	232
13.4.3. Rosyjskie prawo karne. Kodeks Tagancewa (1903)	233
13.5. Kodyfikacje prawa procesowego	234
13.5.1. Kodeksy procedury karnej	234
13.5.2. Kodeksy procedury cywilnej	237
 Dział V	
Historia źródeł prawa XX w.	239
Rozdział 14. Prawo w państwach europejskich (1918–1939)	241
14.1. Stosunki polityczne w Europie po I wojnie światowej	241
14.1.1. Upadek monarchicznego systemu władzy	241
14.1.2. Rządy parlamentarne	244
14.2. Kryzys liberalnej demokracji	246
14.2.1. Ustroje totalitarne	246
14.2.2. Systemy autorytarne	249
14.3. Prawo sądowe w Rosji bolszewickiej (po 1917)	250
14.3.1. Ustawodawstwo cywilne	250
14.3.2. Ustawodawstwo karne	252
14.4. Prawo sądowe III Rzeszy Niemieckiej (1933–1945)	253
14.4.1. Prawo cywilne. Ustawy norymberskie (1935)	253
14.4.2. Zmiany w prawie karnym	255
14.5. Unifikacja prawa w Polsce po I wojnie światowej	257
14.5.1. Powołanie Komisji Kodyfikacyjnej (1919)	257
14.5.2. Dorobek Komisji Kodyfikacyjnej	258

Rozdział 15. Prawo w Europie (po 1945)	262
15.1. Podzielona Europa	262
15.1.1. Państwa komunistyczne	262
15.1.2. Liberalne demokracje Europy Zachodniej	265
15.2. Kierunki ewolucji prawa w krajach Europy Zachodniej	267
15.2.1. Republika Federalna Niemiec	267
15.2.1.1. BGB. Zmiany w prawie cywilnym	267
15.2.1.2. Zmiany w dziedzinie prawa karnego	270
15.2.2. Francja	272
15.2.2.1. Kierunki zmian kodeksu cywilnego (Napoleona)	272
15.2.2.2. Zmiany w dziedzinie prawa karnego	273
15.3. Prawo krajów komunistycznych	274
15.3.1. Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich	274
15.3.1.1. Prawo cywilne	274
15.3.1.2. Prawo karne	276
15.3.2. Polska Ludowa	276
15.3.2.1. Unifikacja prawa cywilnego w Polsce (1945–1946)	276
15.3.2.2. Kodyfikacje prawa cywilnego (1964)	280
15.3.2.3. Powojenne prawo karne. Kodeksy (1969)	281

Dział VI

Historia instytucji prawa cywilnego	285
--	-----

Rozdział 16. Prawo osobowe	287
16.1. Zdolność prawna	287
16.1.1. Nabycie zdolności prawnej	287
16.1.2. Ograniczenia zdolności prawnej	288
16.1.3. Utrata zdolności prawnej	291
16.2. Zdolność do czynności prawnych	292
16.3. Ograniczenia praw cywilnych (do XX w.)	293
16.3.1. Pozycja prawna kobiet	293
16.3.2. Dzieci nieślubne	297
16.3.3. Status prawny Żydów	300
16.4. Osoby prawne	304
16.4.1. Rodzaje osób prawnych	304
16.4.2. Powstawanie osób prawnych	305
16.5. Ekskurs. Przepisy i orzecznictwo	305
16.5.1. Odpowiedzialność męża za zobowiązania żony	305
16.5.2. Prawo do spadku dziecka nieślubnego	307
16.5.3. Stanowisko prawne Żydów w Anglii	308

Rozdział 17. Prawo małżeńskie osobowe	310
17.1. Prawo małżeńskie średniowiecza	310
17.1.1. Świecki charakter małżeństwa	310
17.1.1.1. Formy zawarcia małżeństwa	310
17.1.1.2. Rozwiązanie małżeństwa	312
17.1.2. Wyznaniowe prawo małżeńskie. Sobór Laterański IV (1215)	313
17.1.2.1. Kanoniczna koncepcja małżeństwa	313
17.1.2.2. Przeszkody małżeńskie	314
17.2. Prawo małżeńskie epoki nowożytnej (XVI–XVIII w.)	316
17.2.1. Reformacja a nowa koncepcja małżeństwa	316
17.2.2. Konstytucja soborowa <i>Tametsi</i> (1563)	317
17.2.3. Laicyzacja prawa małżeńskiego	318

17.2.3.1. Kraje protestanckie	318
17.2.3.2. Państwa katolickie	319
17.3. Systemy prawa małżeńskiego w XIX i XX w.	319
17.3.1. System wyznaniowy	319
17.3.2. System mieszany	320
17.3.3. System laicki	323
17.4. Sekularyzacja prawa małżeńskiego w Anglii	323
17.5. Małżeństwo w prawie islamu.	325
17.6. Ekskurs. Doktryna i orzecznictwo	327
17.6.1. Małżeństwo w prawie kanonicznym	327
17.6.2. Rozwód w Kodeksie Napoleona	329
Rozdział 18. Prawo małżeńskie majątkowe	332
18.1. Prawo małżeńskie majątkowe (do XVIII w.)	332
18.1.1. Umowy przedślubne (interczyzy)	332
18.1.2. Majątek małżeński	333
18.1.3. Ustroje majątkowe	334
18.2. Prawo małżeńskie majątkowe (XIX i XX w.)	335
18.2.1. Zasada swobody umów małżeńskich	335
18.2.2. Ustawowe ustroje majątkowe	335
18.2.3. Zasada równości praw małżonków	337
18.3. Studium przypadku. Zniesienie wspólności majątkowej	337
Rozdział 19. Prawo rzeczowe	339
19.1. Prawo rzeczowe. Zagadnienia ogólne	339
19.2. Własność	341
19.2.1. Pojęcie własności	341
19.2.2. Własność w epoce feudalnej	342
19.2.3. Własność w państwie liberalnym	343
19.2.4. Doktryny prawa własności (XIX i XX w.)	344
19.2.5. Ograniczenia prawa własności	346
19.2.6. Nabycie własności	348
19.2.6.1. Pierwotne nabycie własności	348
19.2.6.2. Pochodne nabycie własności	349
19.3. Posiadanie	349
19.3.1. Ochrona posiadania	349
19.3.2. Istota procesu posesoryjnego	350
19.4. Ograniczone prawa rzeczowe	351
19.4.1. Zastaw	351
19.4.2. Hipoteka	351
19.4.3. Prawo hipoteczne (XIX i XX w.)	354
19.5. Księgi wieczyste (hipoteczne)	357
19.6. Zasady obrotu nieruchomościami	357
19.7. Ekskurs. Doktryna i orzecznictwo	360
19.7.1. Ochrona posesoryjna w dekretach papieskich	360
19.7.2. Powództwo posesoryjne w prawie angielskim	362
19.7.3. Forma przeniesienia własności nieruchomości	362
19.7.4. Forma czynności prawnej w prawie angielskim	367
19.7.5. Księgi gruntowe w praktyce sądowej Galicji	368
Rozdział 20. Prawo zobowiązań	370
20.1. Zagadnienia ogólne	370
20.2. Umowy w prawie rzymskim	371
20.3. Prawo zobowiązań w Europie (do XVIII w.)	373

20.3.1. Prawo zobowiązań w prawie germańskim	373
20.3.2. Kanoniczna teoria umów	374
20.3.3. Źródła powstania zobowiązań	375
20.3.4. Wykonanie zobowiązań	377
20.4. Prawo zobowiązań (XIX i XX w.)	379
20.4.1. Ewolucja prawa obligacyjnego	379
20.4.2. Podstawy odpowiedzialności cywilnoprawnej	383
20.5. Ekskurs. Doktryna i orzecznictwo	386
20.5.1. Geneza zasady <i>pacta sunt servanda</i>	386
20.5.2. Odpowiedzialność odszkodowawcza na zasadzie ryzyka i słuszności	387
20.5.3. Początki odpowiedzialności cywilnej władzy publicznej	390
Rozdział 21. Prawo spadkowe	394
21.1. Prawo spadkowe (do XVIII w.)	394
21.1.1. Spadkobranie w prawie rzymskim a w prawach szczepowych	394
21.1.2. Dziedziczenie beztestamentowe	395
21.1.2.1. Dziedziczenie ruchomości i nieruchomości	395
21.1.2.2. Porządek dziedziczenia	397
21.1.3. Dziedziczenie testamentowe	399
21.1.3.1. Swoboda testowania	399
21.1.3.2. Testament i jego wykonanie	399
21.2. Prawo spadkowe w kodeksach XIX w.	401
21.2.1. Porządek dziedziczenia	401
21.2.2. Ograniczenia zdolności dziedziczenia	402
21.2.3. Dziedziczenie testamentowe	403
21.2.3.1. Ograniczenia swobody testowania	403
21.2.3.2. Ochrona praw spadkowych dziedziców koniecznych	403
21.3. Kierunek zmian prawa spadkowego w XX i XXI w.	405
21.4. Ekskurs. Przepisy i orzecznictwo	406
21.4.1. Formy testamentu	406
21.4.2. Testament w praktyce sądowej	407
Dział VII	
Historia instytucji prawa karnego	409
Rozdział 22. Prawo karne średniowiecza	411
22.1. Przepięstwo i kara	411
22.1.1. Przepięstwa i kary prywatne	411
22.1.2. Przepięstwa i kary publiczne	413
22.2. Podstawy odpowiedzialności karnej	415
22.2.1. Odpowiedzialność przedmiotowa (obiektywna)	415
22.2.2. Odpowiedzialność podmiotowa (subiektywna)	416
22.3. Przyczyny bezkarności	417
22.3.1. Obrona konieczna. Stan wyższej konieczności	417
22.3.2. Nieletniość. Niepoczytalność	418
22.4. Formy popełnienia przepięstwa	419
22.4.1. Usiłowanie	419
22.4.2. Podżeganie i pomocnictwo	420
22.5. Ekskurs. Doktryna i orzecznictwo	421
22.5.1. Zasada <i>nullum crimen sine culpa</i> w prawie kanonicznym	421
22.5.2. Wpływ zasady winy na proces karny	422

Rozdział 23. Prawo karne czasów nowożytnych i najnowszych	424
23.1. Przepięstwo	424
23.1.1. Pojęcie i podział przęstwo	424
23.1.2. Katalog przęstwo	426
23.1.2.1. Przęstwa przeciwko władzy i religii	426
23.1.2.2. Przęstwa przeciwko życiu i zdrowiu	427
23.1.2.3. Przęstwa przeciwko mieniu	428
23.1.2.4. Przęstwa przeciwko dobrym obyczajom	429
23.2. Podstawy odpowiedzialności karnej	432
23.2.1. Wina	432
23.2.1.1. Wina umyślna	432
23.2.1.2. Wina nieumyślna	434
23.3. Przyczyny bezkarności	436
23.3.1. Obrona konieczna	436
23.3.2. Stan wyższej konieczności	437
23.3.3. Niepoczytalność. Nieletniość	437
23.3.4. Błąd	439
23.4. Formy popełnienia przęstwa	439
23.4.1. Usiłowanie	439
23.4.2. Podżeganie i pomocnictwo	440
23.5. Kara	441
23.5.1. Funkcja i wymiar kary	441
23.5.2. Katalog kar	443
23.5.2.1. Kara śmierci	443
23.5.2.2. Kara pozbawienia wolności	446
23.5.2.3. Kary cielesne	448
23.5.2.4. Kary majątkowe	448
23.5.2.5. Środki zabezpieczające	449
23.6. Ekskurs. Nauka prawa i orzecznictwo	450
23.6.1. Kara i środek zabezpieczający w ujęciu szkoły klasycznej i socjologicznej	450
23.6.2. Założenia polityki karnej na początku XX w.	453
23.6.3. Ewolucja pojęcia winy w prawie karnym w XX w.	454

Dział VIII

Historia instytucji procesu karnego	459
--	-----

Rozdział 24. Średniowieczny proces skargowy	461
--	-----

24.1. Wszczęcie i przebieg procesu	461
24.2. Zasady i środki dowodowe	464
24.2.1. Legalna teoria dowodowa	464
24.2.2. Przysięga	465
24.2.3. Ordalia	466
24.3. Środki odwoławcze	467

Rozdział 25. Proces inkwizycyjny	469
---	-----

25.1. Geneza	469
25.2. Wszczęcie i przebieg procesu	471
25.3. Zasady i środki dowodowe	474
25.3.1. Legalna teoria dowodowa	474
25.3.2. Przyznanie się do winy	475
25.3.3. Tortury	476
25.3.4. Świadkowie	478
25.3.5. Kara za nieposłuszeństwo	479

25.4. Pozycja oskarżonego	479
25.5. Proces o czary	480
Rozdział 26. Nowoczesny proces mieszany	483
26.1. Geneza	483
26.2. Przebieg procesu	484
26.2.1. Postępowanie przygotowawcze	484
26.2.2. Rozprawa. Zasady procesowe	485
26.2.2.1. Zasada jawności i ustności	485
26.2.2.2. Zasada kontradiktoryjności	485
26.2.2.3. Zasada prawdy materialnej	485
26.2.2.4. Zasada bezpośredniości	486
26.2.2.5. Swobodna ocena dowodów	486
26.3. Gwarancje procesowe	487
26.4. Środki odwoławcze	487
26.5. Kierunek zmian procesu karnego w XXI w.	489
Dział IX	
Historia instytucji procesu cywilnego	497
Rozdział 27. Proces rzymsko-kanoniczny i nowożytny	499
27.1. Geneza	499
27.2. Cechy procesu rzymsko-kanonicznego	500
27.2.1. Zasada skargowości	500
27.2.2. Zasada pisemności	501
27.2.3. Zasada dyspozycyjności	502
27.2.4. Legalna teoria dowodowa	502
27.3. Apelacja	502
27.4. Nowożytne procedury cywilne	502
27.4.1. Powszechny niemiecki proces cywilny	502
27.4.2. Procedura austriacka	503
27.4.3. Procedura pruska	504
Rozdział 28. Nowoczesna procedura cywilna (XIX i XX w.)	505
28.1. Wszczęcie procesu. Pozew	505
28.2. Rozprawa. Zasady procesowe	505
28.2.1. Zasada jawności i ustności	505
28.2.2. Zasada kontradiktoryjności	506
28.2.3. Zasada dyspozycyjności	506
28.2.4. Zasada instrukcyjności	506
28.2.5. Zasada prawdy formalnej	507
28.2.6. Zasada koncentracji materiału procesowego	507
28.3. Zasady orzekania	509
28.3.1. Zasada bezpośredniości	509
28.3.2. Swobodna ocena dowodów	509
28.4. Środki odwoławcze	509
28.5. Kierunek rozwoju procedury cywilnej w XX i XXI w.	510
Wskazówki bibliograficzne (wybór prac ogólnych, podręczników i skryptów)	515
Indeks nazwisk	517
Spis map	524
Spis ilustracji	525